

कृषि पत्रकार समाजको स्थापना दिवस एवं कृषि साप्ताहिकको वार्षिकोत्सव सम्पन्न

कृषि क्षेत्रका पाँच व्यक्तित्वलाई कृषि सम्मान - २०७२

योगेन्द्र प्रताप शाही

काठमाडौं । पछिल्ला पाँच वर्षमा नेपाली कृषिले धेरै नै परिवर्तन गर्दै गईरहेकोले निशारा हुनु पर्ने अवस्था नआएको राष्ट्रिय योजना आयोगका सदस्य डा. भारतेन्दु मिश्रले बताएका छन् । कृषि पत्रकारहरूको हक हित र अधिकारलाई स्थापित गर्ने गरी ४ वर्ष अगाडि स्थापना भएको कृषि पत्रकार समाजले आयोजना गरेको

स्थापना दिवस एवं कृषि सम्मान २०७२ लाई सम्बोधन गर्दै डा. मिश्रले सो कुरा बताएका हुन् । कृषि साप्ताहिकको वार्षिकोत्सवका अवसरमा विगत ३ वर्षदेखि प्रदान गर्दै आईरहेको कृषि सम्मान यो वर्ष पशु नशल सुधारका क्षेत्रमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउने डा निर्मलकुमार विमल, कफीका भिष्म पितामहका रुपमा चिनिएका कफी उत्पादक ढकेश्वर घिमिरे, कान्तिपुर दैनिकका कृषि पत्रकार सुरज कुँवर,

इजरायली थोपा प्रविधि सिकेर सोही प्रविधि विस्तारमा लागेका किसान दीपक पाण्डे र व्यवसायिक कृषि खेती गरिरहेका किसान पुष्कर केसीलाई प्रदान गरिएको थियो ।

कृषिमा तत्कालै फाइदा नहुने भएकाले लगानीकर्ताहरूको आकर्षण नदेखिएको भएपनि विगतमा भन्दा हालका दिनहरूमा विशेष गरी युवापुस्ताहरूले सकारात्मक सोचका साथ कृषिमा लगानी गरिरहेको मिश्रले समेत बताए । एक दशक

अगाडि धान लगायतका कृषिबाली निर्यात गर्ने नेपाल आज करोडौंको चामल आयात गर्नु परेको प्रसंग उल्लेख गर्दै मिश्रले कृषि क्षेत्रको विकास बिना मुलुकको विकास कल्पना गर्न नसकिने बताए ।

कार्यक्रममा उद्योग मन्त्रालयका सचिव जयमुकुन्द खनालले कृषि क्षेत्रको विकासका लागि कृषि विकास मन्त्रालय मात्र नभएर सबै क्षेत्रका व्यक्ति मिलेर अगाडि बढ्नु पर्ने बताए । उनले नेपालमा रहेका खाद्य उद्योग

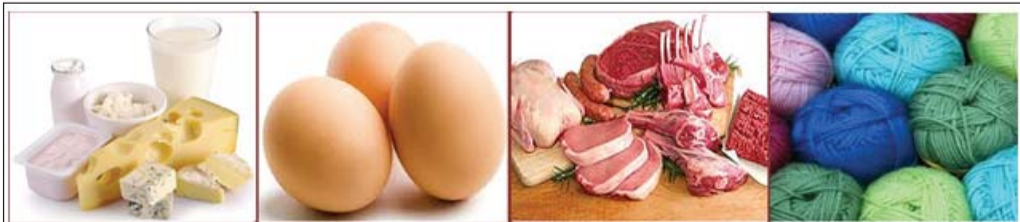
होस् वा अन्य प्रशोधन उद्योग कृषि क्षेत्र मै आधारित भएकाले कृषि क्षेत्र र औद्योगिक क्षेत्रको समन्वय हुन जरुरी रहेको समेत बताए । कृषि क्षेत्रको विकासका लागि यस्तो समन्वयकारी भूमिका कृषि पत्रकारिताले गर्नु पर्ने बताउदै सचिव खनालले कृषि साप्ताहिकले अत्यन्तै चुनौतीका बावजूत आफ्नो शैशवकाल विताउने समय आएको बताए । कार्यक्रममा कृषि सचिव उत्तमकुमार

वाँकी पेज ७ मा

दूध, फुल, मासु र ऊन उत्पादनमा वृद्धि: आर्थिक विकास र देशको समृद्धि ! (Substantial Increment in Milk, Egg, Meat and Wool Production: Economic Development and Prosperity of the Nation!)

- पशु उत्पादन निर्देशनालय र यस मातहतका निकायहरूबाट "दूध उत्पादनको मुख्य आधार : उपयुक्त प्रजनन विधिद्वारा नशल सुधार" भन्ने नाराका साथ विगत ४ वर्षदेखि पशु नशल सुधार राष्ट्रिय अभियान कार्यक्रम लागु गरिएको छ ।
- त्यसैगरी विगत २ वर्षदेखि पशु आहारा विकास राष्ट्रिय अभियान कार्यक्रम, युवालक्षित विशेष पशु उत्पादन (गाईभैसीपालन, बाखा र बंगुर प्रवर्द्धन) कार्यक्रमहरू सञ्चालन भै रहेका छन् ।
- यसका साथै पशु आनुवांशिकी श्रोतको संरक्षण र प्रवर्द्धन, मासुका लागि पाडापालन, दूध दुहने मेसिनको वितरण जस्ता कार्यक्रमहरूलाई समेत प्राथमिकतामा राखिएको छ ।
- भूकम्पबाट अति प्रभावित जिल्लाहरूलाई लक्षित गरी यस वर्षदेखि खाद्य सुरक्षा प्रवर्द्धन कार्यक्रमहरू समेत सञ्चालन हुँदैछन् ।
- पशु आहारमा सुधार ल्याउन व्यवसायिक गाईभैसी फार्महरूलाई लक्षित गरी यस वर्ष हाइड्रोपोनिक विशेष कार्यक्रम लागु गरिदै छ ।
- विस्तृत जानकारीका लागि सम्बन्धित जिल्ला पशु सेवा कार्यालय वा क्षेत्रीय पशु सेवा निर्देशनालय वा यस निर्देशनालयमा सम्पर्क राख्नुहुन सम्बन्धित सबैलाई अनुरोध गरिन्छ ।

पशु सेवा विभाग
पशु उत्पादन निर्देशनालय
हरिहरभवन, ललितपुर फोन: ०१-५५२२०३१, ५५४२९१४

दूधमा अनुदानको रकम दुरुपयोग हुने संकेत

काठमाडौं । विभिन्न कारण देखाउँदै मुलुकभर मिल्क होलिडे भएपनि कृषि विकास मन्त्रालयले दूधमा अनुदान उपलब्ध गराएर भारत निर्यात गर्ने निर्णय गर्‍यो । सोही बमोजिम अर्थ मन्त्रालयले पनि प्रति लिटर दूधमा ६ रुपैयाँ अनुदान तीन महिनाका लागि दिने गरी स्वीकृत गर्‍यो । तर अर्थ मन्त्रालयले दिएको ६ रुपैयाँ अनुदान दुरुपयोग हुने सम्भावना बढ्दै गएको छ ।

नेपाली किसानहरूले उत्पादन गरेको दूध दुग्ध विकास संस्थानले नकिनिदिएको र धूलो दूध बनाउने एउटै मात्र उद्योग चितवन मिल्क बन्द भएपनि मिल्क होलिडे भएको हो । यतिखेर बन्द हडतालका नाममा मिल्क होलिडे बनाउने र त्यसबाट

वाँकी पेज ७ मा

राष्ट्र बैंकको नियम तोड्दै कृषि ऋणमा १४ प्रतिशत व्याज

काठमाडौं । किसानहरूका नाममा जति नै ऐन नियम बनेपनि लागू गर्ने निकाय मौन बसेपछि कृषि क्षेत्रको विकास कसरी होला ? किसानहरूले कृषि उपज उत्पादन बढाउनका लागि सरकार वाणिज्य बैंकहरूबाट ६ प्रतिशत व्याजदरमा ऋण प्रवाह गर्ने भनिएको भएपनि अधिकांश बैंकहरूले सो नियमलाई टेरेका छैनन् । कृषि कर्जाका लागि ६ प्रतिशत होइन १४ प्रतिशत व्याज लिने बैंक सिटिजन्स इन्टरनेशनल बैंकलाई राष्ट्र बैंकले के कारवाही गर्न सक्छ ? वाँकी पेज ७ मा

ओभेलमा परेको कृषि प्राविधिक कार्यसमूह

कृषिमा सहयोग गर्ने नाममा विदेशी नभित्र्याउ

नेपालको कृषिलाई परम्परागतबाट माथि उठाउने र व्यवसायिकरण गर्नका लागि कृषि विकास मन्त्रालय मातहतमा विभिन्न आयोजनाहरू सञ्चालनमा रहेका छन्। ती आयोजनाहरूले कतिको नेपाली कृषिलाई व्यवसायिकरण गर्न सक्थे भन्ने कुरा सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूले नै खोजी गर्ला। अबौं रूपैयाँ कृषि विकासका लागि भन्दै अनुदान दिने क्रम चलिरहेको छ। यो वा त्यो मापदण्ड अपनाएर कृषिमा अनुदान दिए अनुरूप वास्तविक कृषि क्षेत्रले फड्को मार्न सके त राम्रै हुन्थ्यो होला ? तर, वास्तविकता धेरै पर पुगेको छ। नेपाल सरकारले उपलब्ध गराउने युवा लक्षित कार्यक्रममा पाउने ४० हजार रूपैयाँ अनुदान देखि पूर्ण प्रस्ताव लेखेर ५ करोडसम्म अनुदान उपलब्ध गराउने आयोजनाहरू पनि सञ्चालनमा आएका छन्। यो रह्यो कृषि विकास मन्त्रालयको निगरानी र नियन्त्रणमा रहेका कृषि विकास गर्ने योजनाहरूका कुरा। तर नेपालमा कृषि विकास मन्त्रालयसँग सरोकार राख्दै नराखी लगानी गरिरहेको दर्जनौं दातृनिकायका विषयमा कृषि विकास मन्त्रालय बेखबर छ। कतिपय संस्थाले त कृषिमा सहयोग गर्ने नाममा धर्म परिवर्तन गराउने काम गरिरहेको पनि देखिएको छ। त्यतिमात्र होइन दातृ निकायका नाममा आएका संस्थाहरूले आफ्नो कार्यक्रमा लागि आवश्यक जनशक्ति पनि नेपाल भ्रमणमा आएका व्यक्तिहरूलाई संलग्न गराएर काम गराइरहेका छन्। जसले नेपालमा भएका कृषि विज्ञहरूमाथि नै प्रश्न चिन्ह उठाइरहेका छन्। के नेपालमा कृषि क्षेत्रमा काम गर्न सक्ने सक्षम कृषि विज्ञहरू नभएकै हुन त ? यदि त्यसो होइन भने नेपालका कृषि क्षेत्रमा लगानी गर्ने वा काम गर्न इच्छुक कुनै पनि गैरसरकारी संस्थाहरूले कृषि विकास मन्त्रालयसँग समन्वय गरेर मात्र गर्न पाउने र त्यसमा नेपाली कृषि विज्ञहरूलाई नै प्रयोग गर्नु पर्ने नीति नियम कृषि विकास मन्त्रालयले ल्याउन सक्ला कि नसक्ला ?

महाविनासकारी भूकम्प पश्चात खाद्य तथा पोषणमा कृषि क्षेत्रमा काम गरिरहेका अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू ले नेपालमा निश्चित समयका लागि भ्रमणमा आएका व्यक्तिहरूलाई विशेषज्ञ भन्दै कृषि क्षेत्रमा काम गराउनका लागि भित्र्याइरहेका छन्। यो क्रम जारी रह्यो भने भविष्यमा कृषि क्षेत्रमा ठूलो खतरा निम्तने संकेत देखिएको छ। तसर्थ कृषि क्षेत्रमा लगानी गरिरहेका वा काम गरिरहेका संस्थाहरूले वितरण गर्ने वीउ, विजनदेखि काम गर्ने विदेशी कर्मचारीहरू समेतको विवरण कृषि विकास मन्त्रालयमा अद्यावधि गराएर मात्र गर्ने व्यवस्था गर्न सकिने हो भने राम्रो हुन्थ्यो होला। सरोकारवाला निकायले ध्यान देओस्।

आफ्नै सूचना

नेपालको पहिलो कृषि साप्ताहिकका रूपमा प्रकाशित कृषि साप्ताहिकमा तपाईंका क्षेत्रमा भए/गरेका कृषि क्षेत्रसँग सम्बन्धित सूचना/समाचार वा लेख/रचनाहरू छनू भन्ने हामीलाई बिहिबारभित्र पठाउनुहुन अनुरोध गरिन्छ।

सम्पर्क

कृषि साप्ताहिक, बागबजार

इमेल : sajnepal@gmail.com

web: www.krishionline.com

प्रसारको जिम्मा लिएको कृषि विभागको भूमिकामा कमी भएको हो कि ? अथवा अनुसन्धानको जिम्मा लिएको नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषदको भूमिकामा कमी भएको हो ? वा आवश्यकस्तरको कृषि प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने अध्ययन संस्थानहरूको भूमिकामा कमी भएको हो ? वा मैले नै कृषि प्रसार, अनुसन्धान र अध्ययन संस्थान बीचको अपेक्षित भूमिकालाई राम्ररी बुझ्न नसकेको हो।

न त फिल्डबाट कृषकले भोगेका समस्याहरू अनुसन्धानको ढोकासम्म ल्याउने निश्चित प्रणालीले काम गरेको छ न त अनुसन्धानबाट कृषकका लागि विकसित गरिएका उन्नत कृषि प्राविधिक कृषक समुदायसम्म पुग्ने आधिकारिक प्रणाली र प्रकृयाले नै काम गरिरहेको छ।

न त आवश्यकता अनुरूपका क्षेत्रमा दखल भएका कृषि प्राविधिकहरू नै तयार भएर आएका छन्। भनिंला क्षेत्रीय कृषि प्राविधिक कार्यसमूह (Regional Agriculture Technical Working Group-RATWG) को व्यवस्था छ त्यसैबाट अनुसन्धान र प्रसारको समन्वय भइरहेछ। यस्मा पनि अध्ययन संस्थानहरूको संलग्नता र सहभागितामा परै कञ्जुस्याई गरिएको छ। समन्वय भन्ने कुरा के निर्देशिका बनाएर मात्रै हुन्छ ? कदापी हुदैन।

कृषि प्राविधिक कार्यसमूह कार्यान्वयन निर्देशिका अनुरूप क्षेत्रीय कृषि प्राविधिक कार्यसमूहको बैठकको आयोजना गरिएको छ त ? छैन। क्षेत्रीय कृषि निर्देशनालयहरूबाट सञ्चालन गरिने अन्य विशेष गोष्ठीको तत्काल पछि क्षेत्रीय कृषि निर्देशनालयहरूले एकाध घण्टा समय मिलाएर क्षेत्रीय कृषि प्राविधिक कार्यसमूहको बैठक गरी क्षेत्रीयस्तरका ३ वटा कार्यपत्र (क्षेत्रीय कृषि निर्देशनालय, क्षेत्रीय पशु सेवा निर्देशनालय र क्षेत्रीय कृषि अनुसन्धान केन्द्र) प्रस्तुती र सामान्य छलफलकै भरमा सम्पन्न गर्ने गरिएका छन्।

यो गोष्ठी केवल लक्ष प्राप्तिका लागि मात्र भएको छ। जिल्ला कृषि विकास कार्यालयका वरिष्ठ कृषि विकास अधिकृतहरूलाई अनुसन्धानको एउटा पेपरबाट भेंडा बाखा, माछा धान मकै तोरी अरहरदेखि भए भएका विषयमा गरिएका अनुसन्धानको विस्तृत रिपोर्ट

एक घण्टामा फलाकेर अनुसन्धान र कृषि प्रसारबीच सुदृढ समन्वय भएको आत्मरतिमा रमाउने सिवाय उल्लेखनीय प्राप्ति केही भएको छैन।

सुदृढ समन्वय गर्ने उद्देश्य राखेर पशु सेवा विभाग, कृषि विभाग र नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषदका तत्कालिन महानिर्देशकहरू र कार्यकारी निर्देशक क्रमशः डा. पुरुषोत्तम प्रसाद मैनाली, भरत प्रसाद उपाध्याय र डा. नन्द प्रसाद श्रेष्ठज्यूहरूको प्रतिबद्धता पत्र यस्तै समन्वयका लागि मात्रै गरिएको थियो भने त भन्नु केही छैन तर कृषि विकासका यी तीन महत्वपूर्ण आयामका प्रमुख हस्तीहरूले सुदृढ समन्वयका लागि प्रभावकारीरूपमा क्षेत्रीय कृषि प्राविधिक कार्यसमूहको बैठकको महत्वलाई आत्मसात गरेर प्रतिबद्धतापत्रमा हस्ताक्षर गरेर यो निर्देशिका ल्याइएको हो भने आजभोली यसलाई सरासर अपांग बनाइएको छ।

उद्देश्य प्राप्तिमा कञ्जुस्याई गरिएको छ। यस्को महत्वलाई नजर अन्दाज गरिएको छ। निर्देशिकामा व्यवस्था भए अनुरूप जिल्लाहरूमा जिल्ला कृषि प्राविधिक कार्यसमूहको बैठक सञ्चालन नै गरिएका छैनन। क्षेत्रीय कृषि प्राविधिक कार्यसमूहको बैठक २ दिनको समयावधि निर्देशिकामा प्रष्टरूपमा उल्लेख गरिएको भएता पनि २ दिन गरिएको कति पाईदैन। बढीमा एकाध घण्टा समयमा भ्याउने गरिएका प्रशस्त उदाहरणहरू छन्।

जिल्लास्तरमा जिल्ला कृषि प्राविधिक कार्यसमूहको बैठक सञ्चालन नगरिने भएकाले मासिक स्टाफ बैठकमा गरिने छलफल, जिल्लाका अनुभवी अगुवा कृषकहरूसंगको अन्तरकृया, स्थलगत भ्रमणमा जाँदा कृषक समुहसँग छलफलगर्दा संगालिएका समस्याहरू, प्राविधिकको डायरी टिपोट, विगतका रिपोर्टिग फर्मेट्सहरू, विषय विशेषज्ञसंग भएका विषयगत जानकारीहरू एवं विषय विशेषज्ञ र कार्यालय प्रमुखबीचको आपसी छलफल जस्ता प्रकृयाबाट नै जिल्लामा अनुभव गरिएका अनुसन्धानात्मक समस्याहरू संकलन गर्ने गरिन्छ। यसैलाइ कनी कुथी पावरप्वाइण्टमा प्रस्तुती गरिन्छ। जिल्लाबाट सोचे अनुरूपका अनुसन्धानमूलक समस्याहरू आउनु भन्दा पनि कृषक समुदायमा रहेका वगैली समस्याहरू संकलन गरेर

शेषमणि भट्टराई

ल्याइन्छ, जसले अनुसन्धानमूलक समस्या र व्यवस्थापकीय समस्या भनेर छुट्याउन नै अप्ठेरो पर्दछ। निश्चित श्रोत साधनबाट ती समस्याहरू समाधान गर्न कठिन पनि हुन्छन। अर्को तर्फ अनुसन्धानबाट नयाँ प्राविधिकहरू ४/४ महिनामा निकाल्न सक्ने कुरा पनि भएन।

क्रमगत अनुसन्धानका तथ्यांकबाट कृषि प्रसार कार्यकर्ताले कृषकसम्म लैजाने खुराक पनि पाउंदैनन। त्यसैले रिती हात फर्कन बाध्य हुन्छन प्रसारका कर्मचारीहरू। अनुसन्धान र प्रसार बीचको विद्यमान समस्यामा अध्ययन संस्थानहरू बेखबर छन्। क्षेत्रीय कृषि प्राविधिक कार्यसमूहमा अध्ययन संस्थानको कति कति सहभागिताको व्यवस्था गरिएको छैन। यसरी अध्ययन संस्थान/प्रसार/अनुसन्धान विचको अपुगे र अधुगे समन्वयमा नेपालको कृषि क्षेत्र चलिरहेको प्रष्ट हुन्छ। आपसी समन्वयमा चलुपर्ने यी तीन क्षेत्र आ आफ्ना तालमा चलिरहेका छन्।

चलु पर्ने कसरी हो ? किन चलेका छन् यसरी भन्नेमा सोध खोज गरेर ठीक ठाउँमा ल्याउने सवालमा न त कृषि विकास मन्त्रालयको ध्यान नै पुगेको देखिन्छ न नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषदको नै। यो त ओभेलमा परेको छ। पशुपतिनाथका कृपाले जसरी तसरी चलिरहेछ। पावर प्वाइण्टमा देखाइएका ग्राफ, तालिका र फोटोमा भएका विकास भन्दा यथार्थमा अरु विकास हुन सक्छ यदि प्रसार अनुसन्धान र अध्ययन संस्थानलाई यथार्थपरकरूपमा समन्वय गराउन सके। जागिर सबैको पाकेकै छ भनेर आत्मरतिमा रमाएर बस्न छाडेर यस तर्फ नीति निर्माण तहमा बस्नेहरूको ध्यान जानु जरुरी छ।

पाठक पत्र

दूधको विषयमा खासै समाचार आएन

कृषि साप्ताहिकको म नियमति पाठक हु। तर पछिल्लो समयमा कृषि साप्ताहिकका समाचारहरू पनि लचिलो भएको जस्तो अनुभूति मैले गरेको छु। हुन त कृषि साप्ताहिकले किसानका पक्षमा खुलेरै वकालत गरेको छ। यो पत्रिका प्रकाशन भएपनि कृषि क्षेत्रका भ्रष्टहरूको मुटु हल्लाउने काम गरेको छ यसका लागि प्रकाशन समूहलाई धन्यवाद दिने पर्दछ। तर यतिखेर मिल्क होलिडेको मारमा किसानहरू छन्। तर दुग्ध विकास संस्थान किसानका पक्षमा देखिएको छैन। त्यहाँ भित्रको भ्रष्टाचारको चिर निमुखा कर्मचारी फार यसले गर्ला कि नगर्ला ? दुग्ध विकास संस्थान

यस भन्दा अगाडिको अंकमा फेला परेको प्रमाणका आधारमा मिल्के होलिडे किन भयो भन्ने समाचार प्रकाशन भएको छ। सं.

गाउँसम्म पुगेन कृषि साप्ताहिक

कृषिसाग सम्बन्धित पत्रिका नभईरहेको अवस्थामा प्रकाशन आरम्भ भएको कृषि साप्ताहिक सदरमुकाम केन्द्रित भएको छ, हुन त यसको अनलाईनका कारण समाचार पढ्न त पाइएको छ तर, सदरमुकामभन्दा परका गाउँसम्म पत्रिका पुग्नका लागि के गर्नु पर्ला ? हामी जस्ता किसानहरूले गरेका कृषि कर्महरूलाई समेट्दै किसानहरूको एक मात्र मुख पत्रका रूपमा कृषि साप्ताहिकलाई विकास गर्नका लागि पहल गर्न सरकारले ध्यान दिने हो भने किसानहरू लाभान्वित हुन्थे कि ? सरकारी कृषि कार्यक्रममा कतिपय कुराहरू सहि दिएकै हुदैनन। त्यसकारण निजी क्षेत्रबाट प्रकाशन भएको कृषिलाई मलजल गरेर किसानको मुखपत्र बनाउन पाए गणेश रोकाया जुम्ला

कृषि मौसम सल्लाह सेवा बुलेटिन

जारी मिति : २५ भाद्र २०७२
अवधि : २५ भाद्रदेखि ३१ भाद्र २०७२
लागि : बाँके जिल्ला

(जारी गर्ने: PPCR/BRCH/AMIS Project, MOAd, AERD, NARC and Agro-met division, DHM)

नेपालगञ्ज एयरपोर्ट, बाँकेको मौसम तथ्यांक गत हप्ता १७ भाद्र २०७२ मा अन्त्य भएको मौसम अवस्था

मौसमी विवरण	गत हप्ता (११ भाद्र २०७२ देखि १७ भाद्र २०७२ सम्म)
कूल वर्षा (मि.मी.)	१९.५
अधिकतम तापक्रम (°सेण्टिग्रेड) को दायरा	३३.७-३४.८
न्यूनतम तापक्रम (°सेण्टिग्रेड) को दायरा	२५.३-२६.७
अधिकतम सापेक्ष आर्द्रता (%) को दायरा	९२.३-९९.२
न्यूनतम सापेक्ष आर्द्रता (%) को दायरा	६६.५-७२.७
हावाको गति(मि/से)को दायरा	०.७५-५.०
हावाको दिशाको दायरा	उत्तर-पूर्व- दक्षिण पश्चिम

१८ भाद्र २०७२ देखि २४ भाद्र २०७२ सम्मको मौसम विवरण

विवरण	दिन (04 Sep 2015- 10 Sep 2015)						
	१८/५/२०७२	१९/५/२०७२	२०/५/२०७२	२१/५/२०७२	२२/५/२०७२	२३/५/२०७२	२४/५/२०७२
वर्षा (मि.मी)	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०	०.०
अधिकतम तापक्रम (°सेण्टिग्रेड)	३४.४	३४.३	३३.२	३४.०	३४.२	३५.२	३५.४
न्यूनतम तापक्रम	२४.५	२६.०	२५.८	२५.५	२४.५	२५.४	२५.३
अधिकतम सापेक्ष आर्द्रता	९८.४	९६.९	९६.०	९७.६	९७.६	९७.६	९७.६
न्यूनतम सापेक्ष आर्द्रता	६६.५	६४.५	६४.२	६२.४	६५.९	६२.९	६३.३
हावाको गति m/s	२.५	२.७५	२.२५	३.२५	१.५	१.५	१.०
हावाको दिशा	दक्षिण	दक्षिण-पूर्व	दक्षिण-पूर्व	दक्षिण-पश्चिम	दक्षिण-पूर्व	दक्षिण-पूर्व	उत्तरी

कृषि सल्लाह

क) मौसम विश्लेषण :

○ आगामी हप्ता सामान्य रूपमा बदली हुने र हल्का वर्षाको सम्भावना रहेको छ। आइतबार अपरान्ह वा सोमबारदेखि क्षणिक हल्का वर्षाको पूर्वानुमान गरिएको छ। साथै सापेक्ष आर्द्रता औषतमा ७०% भन्दा माथि रहने तथा तापक्रम यस हप्ता कै जस्तै रहने सम्भावना रहेको छ।

ख) बाली नाली :

१. धान बाली :

- धान खेतमा पात वेरुवा कीराको प्रकोप २५-३०% सम्म देखिएमा विषादीको प्रयोग नगर्नुहोला। (धान खेतमा भएका मित्र जीव कीराहरू नष्ट हुने भएकाले) तर, ३०% भन्दा बढी क्षति देखिएमा मात्र अल्फा म्याथिन १०% इ.सी, १.५एम.एल प्रति लिटर पानीमा मिसाएर २० लिटर प्रति कठ्ठाको दरमा धानको पात भिज्ने गरी छर्ने।
- धानको उन्नत जातमा सिफारिस गरिएको मलको मात्रा प्रयोग गर्नाले रोग, कीराको प्रकोपबाट बच्न सकिन्छ।
- धान खेतमा गुवो मर्ने समस्याबाट बच्न कृषकहरूले समय समयमा खेतको निरीक्षण गर्न उपयुक्त हुन्छ।
- धान रोपेको ३ हप्ता भैसकेको खेतमा कृषकहरूले गोडमेल गरेपछि मात्र सिंचित क्षेत्रमा ४ केजी ३५० ग्राम प्रति कठ्ठाका दरले र अंसिंचित क्षेत्रमा ३ केजी ६५० ग्राम प्रति कठ्ठाका दरले युरिया टपड्रेस गर्न उपयुक्त हुन्छ।
- धान खेतमा ५ देखि १० से.मीसम्म पानी जमाई राख्नु उपयुक्त हुन्छ।

मरुवा रोग (ब्लाइट)

○ यो रोग धानको गाज लाग्ने अवस्थामा पातमा लाग्ने रोग हो। पातको दुवै छेउतिर चुच्चिएका अण्डाकार खैरा थोप्लाहरू देखिनु यसका लक्षण हो। यी थोप्लाको वीचमा सेतो विन्दु हुन्छ र विस्तारै बढ्दै गई पातहरू डढ्दै जान्छ।

व्यवस्थापन : बीम वा अन्य कुनै ट्राइसाक्लोजोल युक्त विषादी १ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिलाई छर्ने वा कासु वी २ एम.एल प्रति लिटर पानीमा मिसाई ७ देखि १० दिनको अन्तरालमा २ पटक छर्ने।

खैरा रोग : यो रोग कुनै खा जीवाणुबाट हुने नभई जस्ता (जिंक) नामक खनिज तत्वको कमीले गर्दा हुन्छ।

लक्षण : धान रोपेको १०-१५ दिन पछि नै देखा पर्दछ। शुरुमा बोटको तल्लो अर्थात पुरानो पात पहेंलो भई पातको नशाको वीचमा बढी पहेंलोपन देखिन्छ। यसमा पहेंलोपन बढी हुनुको साथै पातमा खैरो रंगको अति साना साना थोप्लाहरूको धब्बा विकास भई पात पुरै बदामी खैरो रंगको हुन जान्छ। यस्ता विरुवाको वृद्धि अति कम हुन्छ, बोट होचो हुन्छ, गाज कम लाग्छ र पुरै बोट मरेर जान पनि सक्छ।

रोकथाम : खेतमा पानी निकासको राम्रो प्रबन्ध मिलाउने। लगाई सकेको धान बालीमा यो रोग देखा परेमा १७० ग्राम जिंक सल्फेट र ८५ ग्राम चून प्रति ३२ लिटर पानीमा मिलाई प्रति कठ्ठाका दरले आवश्यकता हेरी २-३ पटक १०-१२ दिनको फरकमा छर्ने वा बजारमा पाइने जिंक तत्व भएको बजारमा पाइने सुक्ष्म मलखादको प्रयोग गर्ने।

डढुवा रोग (ब्याक्टिरियल ब्लाइट)

लक्षण : अक्सर पातको किनाराबाट पानीले भिजेको जस्तो लामो नागवेली धर्साहरू देखिन्छन्। पछि गएर यो भाग पराले रंगमा परिणत हुन्छ। रोगी पातलाई काटेर पानीमा भरेको सिसाको ग्लास वा टेप्ट ट्यूबमा नचलाई राखेमा काटिएको भागबाट किटाणु पानीमा भरेको प्रष्ट देखिन्छ। धान रोपेको २-५ हप्ता पछि बोट ओइलाउछ। रोगको किटाणु बोटको पुरै भागमा फैलिन्छ र गाँज ओइलाई मर्न थाल्छ। यसलाई केसेक भनिन्छ। रोग ग्रस्त बोटको डाठलाई काटी निचोर्दा हल्का पहेंलो रंगको द्रव्य निस्कन्छ।

रोगको व्यवस्थापन : बोटलाई सकभर घाउचोट लाग्नबाट बचाउने र धानको टुप्पा काट्ने चलनलाई हटाउने जसले गर्दा रोगका किटाणु सजिलैसँग बोट भित्र फस्न सक्दैन। एप्रीमासीन १००.२ ग्राम प्रति ३ लिटर पानीका दरले मिसाई छर्ने। गाईको ताजा गोबर ५० ग्राम पनि लिटर पानीका दरले घोल बनाई त्यसलाई छानेर छर्दा यो रोग केहीहदसम्म नियन्त्रण हुन्छ।

खैरो थोप्ले (ब्राउन लिफ स्पट)

लक्षण : नदि किनार वा पानी जम्ने ठाउँमा जहाँ धान लगाइएको धानको पातमा तिलको दाना आकारका अण्डाकार खैरा थोप्लाहरू निस्कन्छन्। थोप्लाको केन्द्र भाग खरानी रंगको हुन्छ।

रोगको व्यवस्थापन : यो रोग खासगरी मलजल नपुगेको अवस्थामा लाग्ने हुदा उचित मात्रामा मलको प्रयोग गर्ने। डाईथेन एम् ४५ (मेन्कोजेव) ३ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिलाई छर्ने। एक कठ्ठा जग्गाको लागि १८-२० लिटर पानीको

आवश्यक पर्दछ। मौसम राम्रो भएको समयमा छर्न उपयुक्त हुन्छ।

पातको फेद डढुवा (सीथ ब्लाइट) रोग

लक्षण : धान रोपाई गरेको ३ हप्तापछि यस रोगको लक्षण देखा पर्न सक्छ। राम्रोसम्म गाजिएको धानको गाजलाई हातले उज्यालो तर्फ पल्टाएर/ढल्काएर राम्रोसँग धानको फेददेखि माथिसम्म हेरेमा पातको फेदमा अण्डाकार खैरो खैरो हरियो रंगका थोप्लाहरू देखिन्छन्। पछि यी थोप्लाहरूको आकारमा वृद्धि हुन्छ प्रकोप बढी भएमा यी थोप्लाहरू पातमा समेत पुग्छन् र पुरा पातमा फैलिन्छ। फलस्वरूप पुरै बोट डढेको जस्तो देखिन्छ।

रोगको व्यवस्थापन : रोगको प्रकोप बढेमा भ्यालिडामाईसिस २ एम.एल प्रति लिटर पानीको दरले सफा मौसम भएको समयमा छर्नु उपयुक्त हुन्छ। नाइट्रोजन मल मात्र बढी प्रयोग नगरी फोस्फोरस र पोटास मल प्रयोग गर्दा उपयुक्त हुन्छ।

२. मकै बाली :

○ वर्षातको समय भएकोले पानी निकासको राम्रो व्यवस्था गर्नु उपयुक्त हुन्छ।
○ मकैको बोट ४० ५० से.मी वा घुडाको उचाईसम्म अग्लो भए पछि गोडमेल गरी युरिया ३ केजी ७ सय ग्राम प्रति कठ्ठाको दरले टपड्रेस गर्न उपयुक्त हुन्छ।

३. अरहर/ बदाम(मुम्फली)/भटमास :

○ अरहर, बदाम र भटमास लगाईएको जग्गामा पानी निकासको व्यवस्था गर्नु होला।
○ अरहर, बदाम र भटमास लगाईएको जग्गामा गोडमेल गरी उकेरा लगाउन उपयुक्त हुन्छ।

भटमासमा लाग्ने भुसिलकिरा :

यो किराले भटमासको पूर्ण विकसित नया पातको तल्लो पट्टि हल्का हरियो रंगको गोलाकार फूलहरू थुप्रो थुप्रोमा पार्दछ। यसबाट निस्कने लार्भाहरूको शरीर रातो र कालो भुसले भरिएको हुन्छ। शुरुको अवस्थामा एकै ठाउँमा समुह बनाई पातको हरियो भाग खान्छ र ठूलो भएपछि लार्भाहरू यत्रतत्र छरिएर खान थाल्छ।

किराको व्यवस्थापन : भुसिल किराका फुल तथा लार्भाहरू भएका पातहरू टिपेर मट्टिले पानीमा डुवाउनु उपयुक्त हुन्छ। यसको प्रकोप बढी देखिएमा मात्र म्याथिन १०% इ.सी. १.५ एम.एल.प्रति लिटर पानीमा मिसाएर २० लिटरप्रति कठ्ठाको दरले पात भिज्ने गरी छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

बदामको टिक्का(थोप्ले) रोग : बदाम रोपेको डेढ दुई महिनापछि यो जीवाणुको आक्रमणबाट पातमा गोला, लाम्बिला आकारमा खैरा थोप्लाहरू देखिन्छन्। यी थोप्लाहरू पात, डाँठ लगायत पुरै बोटमा सदैँ जान्छन् र अन्त्यमा पुरै बोटलाई नष्ट पार्दछन्।

रोगको व्यवस्थापन : हेक्जाकोनाजोल २ मि.लिप्रति लिटर पानीमा मिलाई ७-१० दिनको फरकमा २-३ पटक मौसम राम्रो भएको बेलामा छर्नु पर्दछ। अथवा, कारबेण्डाजिम १ ग्राम र मेन्कोजेव २ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिसाई ७-१० दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नु पर्दछ।

४. फलफूल बाली

○ केरा लगायत अन्य फलफूलहरू जस्तै : आँप, लिची, अनार, अंगूर, केरा, भुईँकटहर, आदिमा पानी जम्न नदिन पानी निकासको व्यवस्था गर्नुहोला।

○ केरा खेती गर्नु भएका कृषकहरूले केराको घरीमा प्रशस्थ कोथाहरू आउने भएकोले माउबोटसाग २ वटा कोथा मात्र रहने गरी वाकी कोथाहरू हटाउनु पर्दछ। कोथा हटाउन केराको घरीको फेददेखि उखेल्नु पर्दछ।

○ जीवाणुको संक्रमणबाट कागतीको पात, डाँठ र फलको बाहिरी भागमा साना साना सेता थोप्लाहरूको आकार बढ्दै गई खैरो रंगका खिट्टा जस्ता थोप्लाहरू देखिन्छन्। यस्तो संक्रमणलाई क्यांकर भनिन्छ। कागती बगैँचामा क्यांकर रोगको व्यवस्थापनको लागि जीवाणुको संक्रमणबाट ग्रस्त सबै हागा, पातहरू हटाई मट्टिलेको प्रयोग गरी जलाई दिने गर्नुपर्दछ। बाँकी बोटलाई कपर आक्सिक्लोराईड ३ ग्राम र कासु वी (कासुगामाईसिन) १ ग्राम विषादी १० लि. पानीमा मिसाई १५ दिनको फरकमा छर्नु उपयुक्त हुन्छ।

५. तरकारी बालीहरू :

○ काउली, बन्दा जस्ता तरकारी बालीहरूको अगौटे जातहरूको नर्सरी राख्ने उपयुक्त समय यही नै हो।

○ काउली, बन्दा जस्ता तरकारीका मुख्य मौसमका जातहरूको नर्सरी राख्ने उपयुक्त समय हो।

○ ब्याड राख्ने जग्गाको माटोको उपचार गर्नु परेमा बेभिप्टिन ६ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिसाई बीउ राख्नु ३-४ दिन अगाडि छर्कदा उपयुक्त हुन्छ।

○ नर्सरी राख्दा १ विन्ता (१५-२०) अग्लो ब्याड बनाई ४ अंगुलको फरकमा लाईन कोरेर पातलो बीउ राख्ने र हल्का माटोले पुरेपछि छाप्नो राख्ने।

○ भिण्डी (रामतोरिया)मा भाइरस रोग सेतो भिण्डीगाले सार्ने भएकाले सो को व्यवस्थापनको लागि एसिटामिप्रिड (इक्का) २०% एस.सी ०.५ मि.लि. प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्कने।

○ रामतोरियामा भाइरस रोग लागेको भएमा भिकॉन एच भोल ०.५ मि.लि. प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्कने।

○ भण्टाको डाँठ तथा फलको गवारो व्यवस्थापनको लागि गवारोको कारण ओइलिएको मुण्टा, पात तथा फल टिपी करीव १ फुट गहिरो खाडलमा पुर्ने वा जलाउने। क्याोरानट्रानिलिप्रोल (कोराजेन) १८.५ इ.सि. ०.२ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्ने।

○ नर्सरी ब्याडमा बेर्ना उम्रिन थालेको भए छाप्नो हटाउनु होला। यो अवस्थामा फेद काट्ने किरा र बेर्ना कुहने रोग लाग्न सक्ने भएकोले नर्सरी ब्याडको नियमित निरीक्षण गर्नु होला। फेद काट्ने किरा र बेर्ना कुहने रोगको व्यवस्थापन गर्न क्लोरोपाईरीफोस १६%को ०.५ मि.लि. र कार्बोनडाइजिम (बेभिप्टिन) ५०% डब्लु पि.को १ ग्राम प्रति लिटर पानीमा घोली स्प्रेयरबाट नर्सरी ब्याड भिज्ने गरी छुर्नुहोला।

○ खुर्सानाको फल लागि सकेको अवस्थामा पात तथा फलमा लाग्ने थोप्ले रोग (सर्कास्पोरा र एन्थ्रकनोज रोग) लाग्न सक्ने हुनाले बेभिप्टिन ५०% डब्लु पि. को २ ग्राम प्रति लिटर पानीमा घोली पात तथा फल भिज्ने गरी छर्ने।

○ अत्यधिक तापक्रमका कारण खुर्सानाको फल भर्न सक्ने हुनाले स्पिडकल वा हजारीले पानी दिने र तल तलका पात चुड्ने।

ओइलाउने रोग : गोलभेंडा, खुर्साना, भन्टा बालीमा २४ घण्टाभन्दा बढी समयसम्म पानी जम्न गएमा बोटहरू ओइलाउने भएकोले पानीको राम्रो निकास गर्नु पर्दछ। गोलभेंडा खेतीगर्ने कृषकले ओइलाउने रोग अवरोधक जात लगाउनु उपयुक्त हुन्छ।

प्याजको सेट : वर्षातको समय भएको कारण १ मिटर चौडाई, १५-२० से.मी. उचाई र लम्बाई आफूलाई चाहिए अनुसारको नर्सरी

बाँकी पेज ४ मा

नेपाल सरकार
कृषि विकास मन्त्रालय
उच्च मूल्य कृषि वस्तु विकास आयोजना (HVAP)
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

कृषि सल्लाह...

व्याड बनाउनु पर्दछ। उक्त सेटको लागि प्याजको जात नासिक ५३ वा नासिक रेड ४ अंगुलको फरकमा १ इन्च जति गहिरो लाईन कोरी ४५-५० ग्राम मिटरमा बाक्लो गरी छर्नु पर्दछ र फुक्का माटोले हल्का पुरी दिनु पर्दछ। वर्षातको समय भएकोले प्लाष्टिकको गुमोज पनि बनाउनु पर्दछ।

अन्य :

- पानी परिरहने तथा सापेक्ष आर्द्रता पनि बढि नै रहने सम्भावना भएकोले घरमा भण्डारण गरिएको खाद्यान्न तथा वीउहरुलाई किराबाट बचाउन समय समयसमयमा हेरचाह गर्नु पर्ने हुन्छ।
- खेतवालीमा देखिने सवै किराहरु हानिकारक हुदैनन्। तसर्थ किरा देखिने वित्तिकै विषादीको प्रयोग नगरौं। मित्रजीव किराहरु जस्तै माकुरा, गाईने कीरा, सात थोप्ले खपटे कीरा, बारुला, नमस्ते किरा (प्रेइङ्ग मेन्टीड) देखिएमा तिनीहरुको संरक्षण र संबर्द्धन गरौं।
- मौरीलाई वर्षामा चरन कम हुने भएकोले मौरी घरमा अवलोकन गरी चाकामा खानेकुराको कमी छ भने चिनी चास्नी दिनु पर्दछ। चिनी चास्नीको मात्रा १०० एम.एल पानीमा १०० ग्राम चिनी मिसाई उमाल्ने र उक्त भोललाई चिसो बनाएर खुवाउनु होला।
- मौरीको घर राखेको सवै खुट्टाहरुमा कचौरा/प्लाष्टिकको बट्टामा पानी राख्नु होला।
- मौरी घरमा रोग, सुलसुले र रानु भए नभएको नियमित अवलोकन गर्नु होला।

ग) बाली संरक्षण :

१. फल कुहाउने औंसा :

- काका, फर्सी, करेला समूहका बालीमा औंसा देखिएमा कपासमा १-२ थोपा क्यु ल्युर, १-२ मिथाईल युनिजोल र मालाथिन इ.सी १ लिटर पानीमा मिसाएर बनाएको भोलको १-२ थोपा मिसाई जमिनदेखि करीब ३ फिट उचाईमा पासो बनाएर खेत बारीमा राख्ने।
- मालाथिन ५० इ.सी २ एम.एल. प्रति लिटर र २ ग्राम चिनी (भेली) पानीमा मिसाएर खेत बारीको चारकुनामा छर्ने।

२. लाही (एफीड) :

- १ भाग गाईको गहात र ४ भाग पानी मिसाई रातभरी राखेर लाही लागेको ठाउमा भिजे गरी भोलीपल्ट छर्कने।
- मालाथिन ५० इ.सी., २ मि.लि. प्रति लिटरको दरले पानीमा मिसाई लाही लागेको ठाउमा भिजे गरी अनुकूल मैसममा छर्कनु उपयुक्त हुन्छ।
- नया पालुवामा लाही, लिफ माईनर, सुलसुले लाग्ने भएमा सवई वा एटसो तेल १५ मि.लि. प्रति लिटर पानीमा मिसाई १५ दिनको फरकमा छर्नु उपयुक्त हुन्छ।
- विषादीको प्रयोग गर्दा ध्यान दिनु पर्ने मुख्य कुराहरु।
- सकेसम्म कम हानिकारक हरियो () र हानिकारक निलो () लेबल भएको विषादी प्रयोग गर्नु उपयुक्त हुन्छ।
- विषादीको डब्बामा उत्पादन र एक्सपाइरी मिति हेर्नु पर्दछ।
- सुरक्षित ठाउँमा विषादी राख्नु उपयुक्त हुन्छ।
- सिफारिस गरिए अनुसारको मात्रा प्रयोग गर्नु पर्दछ।
- विषादी छर्कने बेलामा मुखमा माक्स, हातमा पञ्जा, खुट्टामा जुता वा शरीरको नाङ्गो भाग कपडाले छोप्नु उपयुक्त हुन्छ।
- कडा घाम लागेको, धेरै हावा लागेको, पानी परिरहेको बेला विषादी छर्नु हुँदैन।
- विषादी प्रयोग गरिसकेपछि खाली बट्टा वा सिसी बट्टाले खाल्डोमा पुर्नु पर्दछ र प्रयोग गरेर उपकरणहरु धोएर राख्नु पर्दछ।
- विषादी छरी सकेपछि सकेसम्म आफ्नो शरीर सावुन पानीले नुहाउनु पर्दछ।
- विषादी छर्कदा टाउको दुख्ने वा वाक वाक लाग्ने जस्तो हुन थाल्यो भने तुरुन्त काम छाडेर खुल्ला हावामा केही बेर बस्नु पर्दछ। यदि विष लागेको शंका लागेमा नजिकको अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्रमा जचाउनु पर्दछ।
- विषादीको किसिम हेरेर विषादी छरेको खेत जग्गाबाट ३ देखि १५ दिनसम्म कुनै पनि खान योग्य बालीहरु उपभोग गर्न हुँदैन। साथै गाईबस्तु, कुखुरा आदिलाई पनि खुवाउन हुँदैन।

घ) पशुपालन :

- भारी वर्षाले गर्दा हुने बाढीमा मुसाको मुत्रबाट सने लेटोस्पाइरोसिस नामक जुनोतिक रोगको प्रकोप बढी हुने भएकाले धान/खेतबारीमा खाली खुट्टा जानु उपयुक्त हुँदैन। र बूट लगाउन पर्दछ।
- तापक्रम र सापेक्ष आर्द्रता बढी भएकाले कुखुरा र गाईभैसीको गोठमा पंखा तथा कुलरको व्यवस्था गर्नु उपयुक्त हुन्छ।
- गाई गोरुमा साउने रोग प्रकोप हुन नदिन लामखुट्टे र भुसुनाको टोकाईबाट बचाई राख्न भ्रयाल ढोकामा तार जालीको व्यवस्था गर्नुपर्दछ। लामखुट्टे र भुसुनाको चहल पहल कम हुने बखत (विहान) चराउन लैजानु पर्दछ।
- बढ्दो सापेक्ष आर्द्रतालाई मध्यनजर राख्दै कुखुरामा हुन सक्ने कक्सीडियोसीस जस्ता रोगको जोखिम कम गर्न कुखुराको खोरलाई सकेसम्म सुख्खा राख्ने प्रयास गर्नु पर्दछ। यसका लागि पानी परेको समयमा बाँच्छटा पानी छिर्न सक्ने पाटोमा प्लाष्टिक वा त्रिपाको पर्दा लगाउनुपर्दछ। साथै सोतरको चिस्यान/ओसिलोपना हेरी प्रत्येक दिन वा एक दिन विराई भुस छर्न उपयुक्त हुन्छ।
- बाखामा देखिने कुम्भी (ढकेरी) रोगको रोकथाम गर्न श्रावणदेखि कार्तिकसम्म मासिए एक चक्की डाई ईथाइल कार्बामाजिन (डि.ई.सी) १०० मि.ग्रा. खुवाउने। ढकेरी लागेका बाखामा हकमा दैनिक एक चक्की सातदिनसम्म खुवाउने र साथमा भिटाभिन बी कम्प्लेक्सको सुई २-३ दिनसम्म लगाउने।
- छेँने रोग भएका गाईबस्तुलाई सल्फा बोलस (चक्की) दाना वा सख्खरमा ४ चक्की राखेर विहान र बेलुका ३ दिनसम्म खुवाउने र ओभाने घास खुवाउने। यसो गर्दा पनि रोकिएन भने गोबर जाच गर्ने र परजीवि देखिएमा अल्बेन्डाजोल १० मिलिग्राम प्रति किलोग्राम शारीरिक तौलको दरले खुवाउने।
- बाखामा मोओलाको लागि ५% पोभीडिन आयोडिन वा १% कपर सल्फेट वा २% बोरिक एसिडको भोल वा १%पोटासको घोलले मुख सफा गर्नु उपयुक्त हुन्छ। मोओलाको भाईरस घाउ, चोटपटक लागेको वा काटेको ठाउबाट मानिसमा सर्न गई त्यस्तै प्रकारको घाउ खटिरा आउन सक्ने हुनाले त्यस्तो रोगी बाखालाई घाउ चोटपटक नलागेको मान्छे वा पञ्जा लगाएर स्याहार सुसार गर्नु पर्दछ।
- भैसी भोँक्राई घास खान छोडेमा दैनिक ३-४ चक्की रमिनोटोरिक ३-४ दिनसम्म खुवाउनु उपयुक्त हुन्छ।
- माछा पोखरीमा घुलित अक्सिजनको मात्रा बढाउन हावा यन्त्र (एरेटर) को प्रयोग गर्ने।

आयोजनाबाट हुने सह-लगानी (Co-Investment) को लागि आशयपत्र

उच्च मूल्य कृषि वस्तु विकास आयोजना कृषि विकासका लागि अन्तर्राष्ट्रिय कोष (IFAD) को ऋण तथा अनुदान सहयोगमा कृषि विकास मन्त्रालयद्वारा कार्यान्वयन गरिएको साढे छ वर्षे (२०६७/६८ देखि २०७३/७४) आयोजना हो। आयोजनाका कार्यान्वयन साभेदारहरु नेदरल्याण्ड्स विकास नियोग (एस.एन.भी.) र नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ अन्तर्गतको कृषि उद्यम केन्द्र रहेका छन्। आयोजना क्षेत्रका गरिव जनता, विशेष गरी महिला तथा सिमान्तकृत समूहहरुलाई उच्च मूल्य कृषि वस्तु र गैह्र काष्ठ वन पैदावर तथा जडीबुटी जन्तु वस्तुहरुको मूल्य थ्रुङ्खला र बजारमा पहुँच पुऱ्याएर उच्च आम्दानी तथा रोजगारीको अवसर बढाउनुको साथै बजारको माग र अवसर अनुसार निजी कृषि व्यवसायीहरुसंग सम्झौताको आधारमा व्यवसाय चलाउने क्षमताको अभिवृद्धि गर्नु यस आयोजनाको उद्देश्य रहेको छ। यस आयोजनाले आयोजनाको कार्यक्षेत्र मध्य पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रको तीनवटा सडक खण्डहरु (छिन्चु-जाजरकोट, सुर्खेत-दैलेख र सुर्खेत-जुम्ला) आसपासका जिल्लाहरु सुर्खेत, दैलेख, जाजरकोट, सल्यान, कालिकोट, जुम्ला, र अछाम गरी जम्मा ७ जिल्लामा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ। यसै सन्दर्भमा आ.व.२०७२/७३ को लागि यस आयोजना अन्तर्गत व्यवस्था भएको मूल्य थ्रुङ्खला कोष मार्फत सह-लगानी (Co-Investment) को लागि इच्छुक संघ, संस्था, कम्पनी, समूह, वा व्यक्तिबाट आशयपत्र र प्रस्ताव आह्वान गरिएको छ।

कोषको उद्देश्य: मूल्य थ्रुङ्खला विकासका लागि पहिचान गरिएका अवसर तथा चुनौतीहरुको सम्बोधन गर्न निजी क्षेत्र संग सहकार्य गरी सह-लगानी गर्ने।

लगानी समूह	लाभग्राही (आवेदक)	न्यूनतम योग्यता	अधिकतम अनुदान रकम	आयोजनाबाट हुने सह लगानी प्रतिशत
समूह (क) (Window 1)	व्यवसायिक कम्पनी/फर्म, सहकारी संस्थाहरु	कानूनी रुपमा संस्था दर्ता भई ३ वर्षको व्यवसायिक अनुभव भएको	अमेरिकन डलर १ लाख सम्म (कोल्ड स्टोरेजको हकमा अमेरिकन डलर ५ लाख सम्म) अधिकतम २ वर्षको लागि	अधिकतम ५० प्रतिशत
	स्थानीय कृषि व्यवसायी / व्यापारी	१ वर्ष दर्ता भई सम्बन्धित मूल्य सूखलामा ३ वर्षको अनुभव भएका	अमेरिकन डलर १० हजार सम्म (अधिकतम २ वर्षको लागि)	अधिकतम ५० प्रतिशत
	आयोजना क्षेत्रका निजी सेवा प्रदायकहरु (जस्तै स्थानीय स्तरका प्राविधिकहरु, जेटी, जेटीए, पाराभेट, स्थानीय श्रोत व्यक्ति, व्यवसायिक रुपमा सेवा प्रदान गर्ने व्यक्तिहरु आदि)	प्रस्तावित सेवा प्रदायकको रुपमा काम गर्न योग्यता पुगेको (प्रमाण पत्र, अनुमतिपत्र प्राप्त)	अमेरिकन डलर ५ सय सम्म (अधिकतम २ वर्षको लागि)	अधिकतम ५० प्रतिशत
समूह (क) (Window 1)	आयोजना क्षेत्रका उत्पादक समूह तथा सहकारी संस्थाहरु	सम्बन्धित निकायमा दर्ता भई १ वर्षको अनुभव भएको	अमेरिकन डलर २० हजार सम्म (अधिकतम २ वर्षको लागि)	५० देखि ८५ प्रतिशत सम्म

लगानीका क्षेत्रहरु : मूल्यथ्रुङ्खलाको विकासको लागि उत्पादन, संकलन, प्रशोधन, प्याकेजिङ्ग, बजारीकरण, व्यवसाय विस्तार, व्यवसायिक सेवा तथा व्यवसायिक सम्बन्ध विस्तारका क्षेत्र र प्राविधिक सेवा लगायत गुणस्तर तथा प्रांगारिक प्रमाणिकरण जस्ता कार्यमा नया तथा उन्नत प्रविधि, पद्धती तथा प्रक्यामा निजी क्षेत्र तथा आयोजनाको सह-लगानी हुने।

मूल्य थ्रुङ्खला कोष समूह ख (उत्पादन सहयोग) का लागि तोकिएका जिल्ला, मूल्य थ्रुङ्खला र लक्षित भौगोलिक क्षेत्र

जिल्ला	मूल्य थ्रुङ्खला	लक्षित भौगोलिक क्षेत्र
जुम्ला	आलु	सुर्खेत-जुम्ला सडक खण्डका आसपासका क्षेत्रहरु
कालिकोट	आलु	सुर्खेत-जुम्ला सडक खण्डका आसपासका क्षेत्रहरु
अछाम	वेमौसमी तरकारी, वेसार र अदुवा	सुर्खेत-जुम्ला सडक खण्डका आसपासका क्षेत्रहरु
दैलेख	वेमौसमी तरकारी, वेसार र अदुवा	सुर्खेत-दैलेख र सुर्खेत-जुम्ला सडक खण्डका आसपासका क्षेत्रहरु
जाजरकोट	वेसार र अदुवा	छिन्चु-जाजरकोट सडक खण्डका आसपासका क्षेत्रहरु
सल्यान	वेमौसमी तरकारी, वेसार र अदुवा	छिन्चु-जाजरकोट सडक खण्डका आसपासका क्षेत्रहरु
सुर्खेत	वेमौसमी तरकारी, वेसार र अदुवा	सुर्खेत-दैलेख, सुर्खेत-जुम्ला र छिन्चु-जाजरकोट सडक खण्डका आसपासका क्षेत्रहरु

आशयपत्र पेश गर्ने अन्तिम मिति: २०७२ मंसिर २९ गते (छिटो प्राप्त हुने आवेदनलाई सोही अनुसार छिटै मूल्यांकन प्रक्रियामा लगिनेछ)

कार्यान्वयन प्रक्रिया : आशयपत्र पेश, आशयपत्र छनौट, स्थलगत निरीक्षण, व्यवसायिक योजना तयारी, व्यवसायिक योजना मूल्यांकन तथा छनौट, अनुदान सम्झौता, तथा व्यवसायीक योजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन

आशयपत्र फाराम पाउने तथा बुझाउने ठेगाना:

आयोजनासंग सम्बद्ध गैह्रसरकारी संस्थाहरु (कर्णाली दिगो विकास प्रतिष्ठान (KASDA) जुम्ला, ग्रामिण विकास नेपाल (RDN) कालिकोट, पहुँच र सृजनाका लागि सहकार्य नेपाल (WAC), अछाम, सामाजिक सेवा केन्द्र (SOSEC) दैलेख, वातावरण सुधार समाज (EDS), सुर्खेत, ग्रामिण विकासका लागि जनजागरण केन्द्र (PARD), सल्यान र पहाडी क्षेत्र विकास अभियान (HRDC), जाजरकोट) वा आयोजना व्यवस्थापन कार्यालय, सुर्खेत वा आयोजनाको सम्पर्क कार्यालय, ललितपुर। आशयपत्र फाराम आयोजनाको वेबसाइट (www.hvap.gov.np) बाट पनि डाउनलोड गर्न सकिने छ।

सम्पर्क ठेगाना
आयोजना व्यवस्थापन कार्यालय (PMU), सुर्खेत
सम्पर्क फोन: ०८३-५२००३८, ५२५५८४
फ्याक्स: ०८३-५२५४०३ टोलफ्री नम्बर: १६६०८३५२४४४

सम्पर्क कार्यालय, मानभवन, ललितपुर
सम्पर्क फोन/फ्याक्स: ०१-५५५२९७७
E-mail: info@hvap.gov.np
Website: www.hvap.gov.np

गेडामलको अभाव पूर्ति गदै भोल मल लुम्ब्रिको भोल युरिया किसानलाई सहारा

विभिन्न जिल्लामा आन्दोलनका कारण किसानले मलको अभाव खेप्नु परेको छ । धानवाली का लागि रासायनिक मल छर्ने महत्वपूर्ण समय भएको भएपनि तराई क्षेत्रमा भएको बन्द तथा आन्दोलनका कारण किसानहरूले सहज रूपमा रासायनिक मल पाउन सकेका छैनन् । धान उत्पादनका लागि महत्वपूर्ण मानिएका तराईका जिल्लाहरूका किसानहरू यतिखेर धान खेतमा मल प्रयोग गर्न नपाएपछि चिन्तित देखिएका छन् । बन्दको कारण देखाउदै कृषि विकास मन्त्रालय र मातहतका निकायले मल जिल्लामा पुऱ्याउन सकिरहेको छैन ।

विगतमा वर्षा नहुँदा सिचाईका अभावले धान रोप्न नपाएर चिन्तित रहेका किसानहरू केही दिन परेको वर्षाका कारण खुशी देखिएको भएपनि यतिखेर मल अभाव खेप्नु परेपछि उनीहरूलाई फेरि चिन्ताले सताउन थालेको छ । किसानहरूलाई चिन्तालाई केही मात्रामा भएपनि राहत रासायनिक भोल मलका कारण किसानहरूलाई राहत पुगेको छ । विगतमा कृषि सामग्रीले विक्री वितरण गदै आईरहेको लुम्ब्रिको भोल मल ढुवानीका लागि

सहज भएका कारण पान या मल यतिखेर किसानका लागि फलदायी भएको छ । तराईका जिल्लामा ठूलो भारी बोकेर जान सम्भव नभई रहेका बेला किसानहरूलाई बोकेर साईकलमा नै लैजान पनि सजिलो भएकाले यतिखेर तराईमा लुम्ब्रिकोले आफूलाई राम्रो उपस्थिति जनाएको छ ।

बाँके कोहलपुरबाट साईकलमा बोकेर लुम्ब्रिको भोल मल बोकेर गएका किसान रामतपेश्वर यादव भन्छन् अहिले बोराको मल पनि पाएको छैन । बोकेर जादा पनि गाह्रो हुने भएकाले

भोल मल आफूले किनेको उनी बताउँछन् । लुम्ब्रिको भोल मल वालीको फेदमा हाल्नु नपर्ने माथिबाट हाल्दा पनि राम्रो हुने भएकोले अहिले उनले भोल मल नै रोजेको बताउँछन् । हुन पनि तराई भागमा अन्य आन्दोलनका कारण ठूलो बोराको मल खरिद गर्नेहरूलाई कुनै बेला पुऱ्याउने भन्ने चिन्ताले सताएको बेला सहजै बोकेर लैजान सक्ने भोल मल लुम्ब्रिकोले मद्दत पुऱ्याएको छ ।

नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्बाट उत्पादन वृद्धिका लागि लुम्ब्रिको महत्वपूर्ण भोल मल भएको भन्दै विगतमा नै यसले प्रशंसा पाईसकेको बताइएको छ ।

तरल रूपमा रहेको फोस्फोरस, पोटस र युरिया लुम्ब्रिको मलका कारण किसानहरूले फाइदा लिन सक्ने बताइएको छ । बजारमा गेडामलको अभाव भएपनि त्यसको विकल्पका रूपमा किसानहरूले लुम्ब्रिको भोल मल प्रयोग गर्न थालेका छन् । गेडा मल भन्दा सहज र प्रयोग गर्न पनि सजिलो भएकाले किसानहरूले यतिखेर लुम्ब्रिको भोल मललाई नै मन पराउन थालेका देखिन्छन् ।

मुस्ताडमा स्याउ टिप्न शुरु

मुस्ताङ । उत्पादनका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएको मुस्ताङ जिल्लाको स्याउ अत्यधिक उत्पादन भएको छ । गत वर्षभन्दा यो वर्ष उत्पादनमा वृद्धि भएपछि किसानले आफ्ना बगैँचामा उत्पादन गरेको स्याउ टिप्न सुरु गरेका छन् । किसानले नजिकिदै गरेको पर्वलाई मध्य नजर गरेर पाकेका स्याउ फाइफुट्ट टिप्न सुरु गरेका हुन् । यस वर्ष जिल्लामा चार हजार ७०० मेट्रिक टन स्याउ उत्पादन भएको अनुमान गरिएको छ ।

यो वर्ष जिल्लामा करिब रु ४० करोडभन्दा बढी मूल्यको स्याउ उत्पादन भएको वरिष्ठ कृषि विकास अधिकृत राजाराम अधिकारीले बताएका छन् । गत वर्ष जिल्लामा चार हजार मेट्रिक टन मात्रै स्याउ उत्पादन भएको तथ्यांक छ । जिल्लामा यस वर्ष गतवर्षको भन्दा पाँच हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ उत्पादनमा विस्तार गरिएको अधिकारीले बताए । गत वर्ष जिल्लामा ३३० हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउखेती गरिएकामा यसवर्ष ३३५ हेक्टर क्षेत्रफलमा स्याउ रोपिएको छ ।

अहिले मुस्ताडमा प्रतिकिलो रु ७० देखि रु ८० मा स्याउ विक्री हुने गरेको छ । जिल्लाका १६ गाविसमध्ये १३ गाविसमा स्याउ उत्पादन हुने गर्दछ । स्याउ बढी उत्पादन हुने गाविसमा टुकुचे, मार्फा, कागबेनी, छुसाङ छन् भने मुक्तिनाथ, जोमसोम, भोङ, घमी, चतान, खुसाङ र कोवाडमा पनि स्याउ उत्पादन हुने गरेको छ । जिल्लामा ८८३ हेक्टर क्षेत्रफल स्याउ उत्पादनशील क्षेत्र मानिन्छ । १६ वटा सहकारी संस्थाले स्याउखेतीको बजार प्रवर्द्धन गर्ने गरेका छन् । स्याउका विरुवा उमार्नका लागि नौवटा नर्सरीको स्थापना समेत गरिएको छ ।

अमेरिकी डा लियोनार्ड नेपालमा

काठमाडौं । अमेरिकाबाट नेपालमा माछाको दाना सम्बन्धि अध्ययन गर्न आएका डा. लियोनार्डलाई माछाको दानाका उत्पादन तथा वितरण गदै आईरहेको श्रीनगर एग्रो प्रा.लिले नेपालमा माछाको दाना उत्पादन र प्रविधिका बारेमा स्थलगत अनुगमन र किसानहरूको फार्मसम्म भ्रमण गराएको छ । माछाको दानाका विज्ञ डा लियोनार्डले आफ्नो स्थलगत भ्रमणले नेपालमा पनि माछाको दाना प्रयोग गर्ने किसानहरू बढ्दै गईरहेको बताएका छन् । नेपालमा परम्परागत

रूपमा उत्पादन हुँदै आईरहेको दानालाई परिवर्तन गरी आधुनिकीकरण गर्नु पर्नेमा उनले जोड दिएका थिए । परम्परागत रूपमा उत्पादित दानाका कारण माछा व्यवसाय फस्टाउन नसके भन्दै त्यसका लागि आधुनिकीकरण तर्फ किसानहरू लाग्नु पर्ने धारण उनले व्यक्त गरेका थिए ।

श्रीनगर एग्रो फार्मले माछा पालनमा क्रियाशील किसानहरूलाई लक्षित गरी गुणस्तरीय माछाको दाना उत्पादन गदै आईरहेकोले किसानहरूले आफूले घरमै उत्पादन गर्ने भन्दा

आधुनिक र पोषण युक्त माछाको दाना प्रयोग गर्न शुरु गरिसकेको आफ्नो अध्ययनले देखाएको उनले बताए ।

कृषि उत्पादन बृद्धि गर्नका लागि सदैव प्रयोग गर्नुहोस् लुम्ब्रिको भोल मल

All Nepalese Tea & Coffee Center, Kupondol, Phone: 5535457, 5548201

जैविक प्रांङारिक मल क्वेन थोड् र न्यू लाईट प्रयोग गरौं माटोको उर्वराशक्तिलाई वढाई उत्पादनमा बृद्धि गरौं

थाईल्याण्डको प्रतिष्ठित एशिया एग्रो टेक कम्पनी लि. वाट उत्पादित, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्बाट परिक्षण प्राप्त नेपालको हावापानी माटो सुहाउदो, माटो र बोट विरुवालाई रोग किराले समेत असर गर्न नसक्ने

विषादीको प्रयोग गर्नु नपर्ने जैविक प्रांङारिक मल

नेपालको लागि अधिकृत विक्रेता

जोशी जनरल सप्लायर्स
Organic Certified by IFOAM, ACT.Operator Code No 22152 Asia Agro Tech Ltd., Thailand
२० पूर्णचण्डी मार्ग, जावलाखेल ललितपुर
फोन नं. ९८४९२०८५५८ / ९८४९८०७७५२

जानकारी डिस्प्ले

माटो स्वस्थ बने मानिस स्वस्थ बन्छ समृद्ध राष्ट्रको लागि सवल र निरोगी मानिसको आवश्यकता पर्दछ । त्यसैले मानिस स्वस्थ बन्न नियमित माटो जांच गरौ र विरुवाको आवश्यक तत्व पूर्ति गरी दिगो र भरपर्दो स्वस्थ वाली उत्पादन गरी स्वस्थ र निरोगी भै समृद्ध राष्ट्र निर्माणमा योगदान पुऱ्याऔं ।
माटो व्यवस्थापन निर्देशनालय हरिहरभवन

के तपाई थोपा सिचाई प्रविधिका माध्यमबाट व्यवसायिक कृषि गर्न खोजिरहनु भएको छ ? यदि हो भने थोपा सिचाई सम्बन्धि विस्तृत जानकारीका लागि सम्पर्क गर्नुहोस् ।
सलोम एग्रिकल्चर, बालाजु ९८५९९५०२३८

व्यवसायिक पशुपालन गरी दूध उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनौं ।
राष्ट्रिय दुग्ध विकास बोर्ड, हरिहरभवन

रासायनिक विषादी प्रयोग गर्दा सुरक्षित विषादी छनोट, सुरक्षित पहिरन, प्रयोग तरिका तथा विषादी अनुसार उपभोगको लागि पर्खनु पर्ने समयमा ध्यान दिई विषादी प्रयोग गर्ने गरौं । आफ्नो तथा आम उपभोक्ताको स्वास्थ्यको ख्याल गरौं ।
बाली संरक्षण निर्देशनालय हरिहरभवन

कुनै पनि सार्वजनिक सरोकार थाहा पाउने जनताको अधिकार

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

RICE WORTH RS 25.24B IMPORTED

Import of rice, the major agriculture-based item of the country, increased by almost 50 percent in the last fiscal year. Rice worth Rs 25.24 billion was imported out of the total food grain import of Rs 35.67 billion, according to the Department of Customs. It was Rs 16.93 billion in the fiscal year 2070/71.

Experts attribute the rise in import to improvement in living standard due to rising remittance income and fall in production of paddy with land in villages remaining barren in lack of youths to till it. Paddy production fell by five percent to 4.788 million tons in the last fiscal year, according to the Agriculture Ministry. It was 5.047 million tons in the preceding year. The ministry claims that production fell as arable land had to be kept barren due to late monsoon. "Paddy production fell last year due to adverse weather conditions. Planting has been affected even this year and paddy production looks set to fall even this year," ministry spokesperson Uday Chandra Thakur said.

Former commerce secretary and trade expert Purushottam Ojha said import of rice and other agricultural products has

increased as our agriculture has failed in modernization and commercialization. The government allocates meager budget for the sector, even as neighboring India and China invest massively on technology, fertilizers, irrigation, and even provide grant to the farmers. Experts

Demand for Improved varieties of seeds

Gokuleshwor, Darchula consumes agro seeds worth Rs 500,000 in a year. Demand for agro seeds in the district of far-western Nepal is increasing day by day as farmers here have been attracted to seed of hybrid varieties. Although the Darchula farmers are yet to switch to modern farming, hybrid varieties of seed is getting good market, according to district headquarters Khalanga-based Joshi Agrovet proprietor Nawaraj Joshi. Seed of improved varieties has been the first choice of farmers after they paid better with its use, he said. Seeds imported from Dhangadhi and Mahendranagar and produced by district-based farmers are available in Joshi's shop.

suggest that the government should improve irrigation, provide grant and stress on distribution system to commercialize the agricultural sector with huge potential.

"Production and export of items of comparative benefits should be promoted. Rising import of rice in an agriculture-based country is not good. The government must think about it now," Ojha said. He pointed that agricultural production can fall further in the current year as the earthquake has resulted in damages in many areas. Agricultural expert Hari Dahal said import has increased due to easy entry of foreign products after Nepal got World Trade Organization (WTO) membership. "Nepali products are not of high quality like that of other countries. Nepali products, therefore, have not become competitive. Cost is low in India and China due to huge government grant. We cannot compete with them," he reasoned.

Trade deficit in food grains was Rs 35.66 billion in the last fiscal year. Wheat worth Rs 1 billion and maize Rs 7.80 billion were imported last year

Wildlife poaching rampant in Kalikot

Kalikot : Wildlife poaching is so rampant in the high mountain areas of the district that it has led to a rapid decline in the wildlife population.

The brunt of the illegal hunting of wildlife has fallen on the endangered musk deer. Musk deer, which used to be found in abundance in the jungles and meadows in the high mountain belt of the district once upon a time, have become a rare sight these days.

Although the district has large forest cover, the number of wildlife has

been found dwindling over the years.

Apart from rampant wildlife hunting, the impact of climate change has also been attributed to the decreasing number of the musk deer. The musk deer is said to be migrating out from their habitat in Kalikot due to the increase in temperature and loss of habitat.

Chulipatan area at Dahan, Badalkot; Triveni and Deura alpine grasslands at Raskot; Mahabu meadows at Odanaku; and Puga and

other places in high mountain belt of the district were areas with large population of musk deer.

But the situation has reversed due to the poaching activities, the most targeted animal being the musk deer for its valuable musk pod.

The number of wildlife in these areas has dwindled so much that the poachers have now started training their guns at even monkeys, quipped a poacher on condition that his name not be disclosed.

Paddy production to increase by 5 per cent

Myagdi: Paddy production is expected to go up by five per cent this year in the district, thanks to adequate rainfall, said the District Agriculture Development Office, Myagdi.

Factors as timely availability of fertilizers, no occurrence of the natural disasters in the region during the monsoon, availability of advanced seeds, among others have played supportive roles to the increase in the rice production, said Basanta Kumar Shrestha senior officer at the District

Agriculture Office.

As much as 12, 684 metric tonnes of rice has been expected to be produced this year as it was produced 120, 60 metric tonnes last year.

This year, rice has been planted in the area spanning 3,895 hectares.

Jyamrungkot, Ratnechaur, Singa, Babiyachaur, Darbang, Takam, Ghatan, Papekhet, Pulachaur, Rakhupiple, Maouwaphant and Bhagwati are considered as the pocket areas of the paddy production.

Precision Agriculture Event Held in Israel

Israel, September: In 35 years the world's population is expected to be over 9 billion people, and farmers will have to increase their food production by about 70%. How can we maximize harvests, despite dwindling water resources and the slow migration of the young generation away from agriculture?

The necessary conclusion is that only advanced technology can improve harvests and created more food from a given acre, and this is where Precision Agriculture comes in. The main idea is that the variety between fields, meaning that not every field needs the same care. "The idea that stands behind Precision Agriculture is making use of resources efficient in line with the different needs of the space and over time. Instead of relating to the average, we take care of the homogenous parts of every field in a changing way in order to optimize harvests," explains Dr. Yafit Cohen, an agricultural researcher at the Volcani Center.

Israel is today considered a leader in Precision Agriculture and this was evidenced in the 10th annual European conference on Precision Agriculture, sponsored by the International Society for Precision Agriculture (ISPA), which took place in Israel for the first time last month. The conference took place at the Volcani Center and was chaired by Dr. Yafit Cohen and Dr. Victor Alchanatis, the Head of the Agricultural Engineering Department at the Volcani Center. 300 of the leading researchers in the field participated, including 170 who arrived from 24 countries around the world. - **Israelagri**

Coconut for Family Nutrition

India: The World Coconut Day-2015, themed 'Coconut for Family Nutrition, Health and Wellness', will be celebrated in the city on September 2.

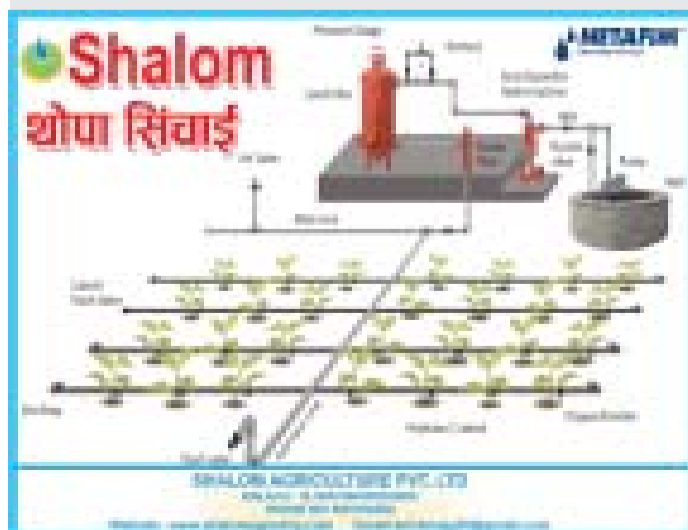
The Coconut Development Board has said in an official release that around 500 farmers from coconut-growing states of the country are expected to attend the function here. Of the total farmers, around 75 per cent coconut-growers are from Andhra Pradesh.

An exhibition will be held at the venue showcasing the latest technologies in the field coconut sector and various value added coconut products, including Neera.

The Board informed as per the latest statistics of Horticulture division, Ministry of Agriculture, Andhra Pradesh occupies the first place in coconut productivity at 14,997 nut per hectare. The state is at the fourth place in terms of area with 1,21,920 hectares, while in terms of production with 1828.46 million nuts, it is at fourth place in the country, the release said.

Since 1990, the board has been implementing various development schemes in Andhra Pradesh for expansion of area under coconut, improving the production and productivity. There are 610 coconut producers' societies, 49 coconut producer federations and three coconut producer companies present in AP, it said.

During 2015-16, the board has allocated Rs. 1284.32 lakh for implementation of various development schemes in Andhra Pradesh for coconut.

दूधमा...

निहित स्वार्थ पूरा गर्ने अभियानमा केही व्यक्तिहरु लागेका कारण यो अवस्था आएको दूध उत्पादनका क्रियाशील व्यवसायिक किसानहरुले नै बताउन थालेका छन्। अहिले पनि नवलपरासी, रुपन्देही, नेपालगञ्ज, मकवानपुर लगायतका सीमा क्षेत्रबाट सस्तोमा भारतबाट दूध आयात भइरहेका छन्। त्यही भारतबाट आयात भइरहेको दूधलाई निजी डेरीहरुले खरिद गर्ने गरेका छन्। नेपाली किसानको दूध नकिन्ने तर भारतको सस्तो दूध खरिद गरेर निजी डेरीहरुले विक्री गरेपछि नेपाली किसानहरुको दुध मिल्के होलिडे भएको हो। अर्को रोचक कुरा के छ भने ती क्षेत्रका निजी डेरीहरु र दुग्ध सहकारीहरुको मिलमतोमा भारतबाट सस्तो मूल्यमा ल्याएको दूधलाई विक्री भएसम्म विक्री गर्ने र विक्री नभएपछि दुग्ध सहकारीका माध्यमबाट दुग्ध विकास संस्थानका आयोजनाहरुलाई विक्री गर्ने गरिएको तथ्य कृषिलाई फेला परेको छ। नेपाली किसानहरुले उत्पादनको दूध खरिद नगरी भारतका सीमाबाट ल्याएका दूधलाई नै डिडिसीमा विक्री गरी सरकारले उपलब्ध गराएको प्रति लिटर ६ रुपैयाँ अनुदानका सोही दूध भारत निर्यात गर्न तयारी गरिरहेको स्रोतले बताएको छ। नेपालमा उत्पादित दूधलाई मिल्क होलीडे हुन नदिनेका लागि दुग्ध विकास संस्थानले वितरण गर्दै आइरहेको दूधको उपभोक्ता मूल्य घटाएर दूधको उपभोक्ता खपत बढाउन सकिने र त्यसबाट मिल्क होलिडेको अन्त्य गर्न सकिने समेत स्रोतले बताएको छ। त्यसकारण नेपालमा कति उत्पादन बढी भएको यकिन नगरी अनुदान दिँदा त्यसको दुरुपयोग हुने भएकाले अर्थ मन्त्रालयले ध्यान दिनु आवश्यक छ।

राष्ट्र...

ललितपुरको मानभवनमा रहेको सिटिजन बैंकले कृषि ऋणका लागि १४ प्रतिशत व्याज लिने गरेको तथ्य खुलेको छ। घरजग्गा तथा सवारी साधन किन्नका लागि ११ प्रतिशत व्याजमा ऋण प्रवाह गर्ने सो बैंकले कृषिमा भने १४ प्रतिशत तोकेको छ। फास्ट ट्रायकका नाममा सो बैंकले ३ दिन भित्र ऋण उपलब्ध गराउने भन्दै व्यवसायिक किसानहरुसाग १४ प्रतिशत व्याज असुल्ने गरेको गुनासो आएपछि मानभवन स्थित बैंकको शाखा कार्यालयमा पुगेको कृषि साप्ताहिकको सम्वाददातालाई पनि व्यवसायिक कृषि गर्नका लागि पााच लाखसम्मको ऋण दिने तर त्यो १४ प्रतिशत व्याजदरमा हुने ऋण शाखामा कार्यरत एक महिला कर्मचारीले बताइन्। उनले आफ्नो नाम भने बताउन चाहिन्। कृषि ऋणमा ६ प्रतिशत व्याजदर लाग्ने भन्ने कुरा थियो नि त तपाईंहरु कहाा सहूलियतको ऋण छैन भन्ने प्रश्नमा ऋण शाखामा काम गर्ने ती महिला कर्मचारीले भनिने कृषि ऋण भने पनि उच्चमा ऋण भने पनि त्यही नै हो १४ प्रतिशत व्याज भन्दा कममा कृषिका लागि ऋण दिन नमिल्ने उनले बताइन्। त्यो भन्दा कम व्याजमा ऋण लिने हो भने घरजग्गा कर्जा वा सवारी कर्जा लिन सकिने र त्यसका लागि ११ प्रतिशत व्याजदर हुने भएकाले सजिलो समेत हुने उनको तर्क छ।

कृषि...

भट्टराईले सो कृषि साप्ताहिकले कृषिमा भएका राम्रा नराम्रा दुवै विषयको उठान गरी कृषि विकासका लागि सञ्चार वकालत गरिरहेका बताए। साथै उनले २० वर्ष अगाडिको कृषि क्षेत्र र अहिलेको कृषि क्षेत्र हेर्ने हो भने निकै नै परिवर्तन आईसकेको बताए। उनले नेपालको बहूदो घाटालाई न्यूनिकरण गर्ने क्षेत्र नै कृषि क्षेत्र भएकाले कृषिमा लगानी बढाउन नसकिए देशको विकास हुन नसक्ने दावी समेत गरे।

सोही कार्यक्रममा नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष डा. महेन्द्र विष्टले कृषिमा अन्याय गरेको बताउदै साना लगानीका अखवारहरु जोखिममा नै रहेको बताउदै कृषि जस्तो विषयमा पत्रकारिता गर्नु व्यवसायिक रुपमा निकै चुनौती भएको बताए। अन्य पत्रिका समेत नियमित प्रकाशन हुन गान्धो भइरहेको अवस्था कृषि साप्ताहिकले आफूलाई स्थापित गर्न सकेकोमा खुशी समेत व्यक्त डा. विष्टले हरेक वर्ष अरु क्षेत्रको डाटा बहूदो गर्इरहेको तर कृषिको डाटा हेर्ने हो भने घट्टै गर्इरहेको बताए। उनले कृषि क्षेत्रको नीति निर्माता एवं कार्यान्वयनकर्ता वीचमा कृषि साप्ताहिकले प्रभावकारी भूमिका खेल्नेमा विश्वास व्यक्त गरे। कार्यक्रममा रहेका अर्का वक्ता प्रेस काउन्सिल नेपालका अध्यक्ष बोर्डबहादुर कार्कीले कृषि क्षेत्रको विकास गर्नका लागि सञ्चार माध्यमले जुन भूमिका निर्वाह गरिरहेका छन्। त्यसलाई अभूत प्रभावकारी बनाई किसानमय बनाउनु पर्नेमा जोड दिए।

पशु सेवा विभागका महानिर्देशक डा. केशवप्रसाद प्रेमी कृषि पत्रकार समाजले विगतदेखि नै गर्दै आइरहेका कामको प्रशंसा गर्दै कृषि साप्ताहिकले पशु सेवाको प्रसारका लागि गरेको कार्यले पशुपालनमा युवाहरुलाई उपस्थिति बढाउनका लागि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको बताए। कार्यक्रममा बोल्दै दुग्ध विकास बोर्डका कार्यकारी निर्देशक बाबुकाजी पन्तले कृषि पत्रकारितालाई सरोकारवाला निकायहरुले नै अलि महत्व दिएर स्थापित गराउनु पर्ने बताए। कार्यक्रममा कृषि पत्रकार समाजका अध्यक्ष तथा कृषि साप्ताहिकका सम्पादक बैकुण्ठ भण्डारीले नेपालमा कृषि पत्रकारिता अन्यन्तै चुनौतिपूर्ण अवस्थामा रहेको बताए। भण्डारीले जहान चुनौती हुन्छ त्यहा अवसर हुने बताउदै मुलुकको आर्थिक मेरुदण्डका रुपमा रहेको कृषि क्षेत्रलाई विकास गर्नका लागि पनि कृषि पत्रकारिताले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने भएकाले कृषि पत्रकारिता नै मुलुकको आमूल परिवर्तन र विकासका लागि सम्वाहक बन्न सक्ने बताए। कृषि क्षेत्रमा कलम चलाउने पत्रकारहरुको क्षमता अभिवृद्धि र हक अधिकार एवं कृषि क्षेत्रका विकासका लागि साप्ताहिकका सम्पादक बैकुण्ठ भण्डारीले कृषि पत्रकारिता नै मुलुकको आमूल परिवर्तन र विकासका लागि सम्वाहक बन्न सक्ने बताए। कृषि क्षेत्रमा कलम चलाउने पत्रकारहरुको क्षमता अभिवृद्धि र हक अधिकार एवं कृषि क्षेत्रका विकासका लागि साप्ताहिकका सम्पादक बैकुण्ठ भण्डारीले कृषि पत्रकारिता नै मुलुकको आमूल परिवर्तन र विकासका लागि सम्वाहक बन्न सक्ने बताए। कृषि क्षेत्रमा कलम चलाउने पत्रकारहरुको क्षमता अभिवृद्धि र हक अधिकार एवं कृषि क्षेत्रका विकासका लागि साप्ताहिकका सम्पादक बैकुण्ठ भण्डारीले कृषि पत्रकारिता नै मुलुकको आमूल परिवर्तन र विकासका लागि सम्वाहक बन्न सक्ने बताए।

विषादी प्रयोग न्यूनिकरण गर्न कृषक पाठशाला महत्वपूर्ण

पाल्पा। कृषकले प्राविधिकको सहयोग तथा सुभाषिना अन्धाधुन्ध विषादीको प्रयोग गरी मानवीय स्वास्थ्य र वातावरणीय क्षेत्रमा यसको प्रभाव नराम्रो पर्न लागेपछि नेपाल सरकारको बाली संरक्षण निर्देशनालयद्वारा २०५५ सालदेखि जिल्लामा एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन तालिम (कृषक पाठशाला) सञ्चालन भएका कारण यतिखेर पाल्पाका किसानहरु विषादी प्रयोग न्यूनिकरण अभियानमा नै लागेका छन्।

कृषक पाठशालाबाट कस्तो अवस्थामा विषादीको प्रयोग कसरी गर्ने, प्रयोग गरिसकेपछि कति दिनपछि मात्र उपयोगमा ल्याउने, विना विषादीको प्रयोग कसरी गर्ने जस्ता महत्वपूर्ण विषयमा कृषकलाई खेतबारीमा पुगेर सिकाउने भएकाले किसानहरु कृषक पाठशालातिर आकर्षित नै बनेका छन्।

तरकारी खाद्यान्न बालीमा रोग तथा किरा लाग्नासाथ विषादीको प्रयोग गर्ने कसेनी गाविसका गोविन्द घिमिरे भने यतिखेर रोग तथा किरा लाग्नासाथ विषादीको प्रयोग नगरी, विभिन्न रोगलाई ननिम्त्याउनु भन्ने अभियानमा लागेका छन्। घिमिरेमात्र होइन मदनपोखराका युवा कृषक चुडामणी न्यौपानेले खाद्यान्न बालीमा विषादीको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्दै स्वस्थ बाली उत्पादन गर्न सिकाउने उत्कृष्ट कृषि प्राविधिक नै बनिसके।

जिल्ला कृषि विकास कार्यालयद्वारा सञ्चालित कृषक पाठशाला तरकारी, खाद्यान्न, कफीखेतीमा विषादीको प्रयोग नै नगरी बाली स्याहार्न सकिने रहेछ भन्ने राम्रो सिकाइ भएको मदनपोखराकी अगुवा कृषक सीता पुरीको बनाई छ। कृषकले बालीमा किरा लाग्नासाथ विषादीको प्रयोग गर्न हुदोरहेनछ भन्ने जानकारी कृषक पाठशालाबाट सिकाइ भएको चिदीपानीका कृषक देउबहादुर कुँवरको अनुभव छ। “बालीमा लाग्ने सबै किरा शत्रु हुदोरहेनछ, मित्रु पनि हुदोरहेछ, विषादीको प्रयोग गर्दा मित्रु किरा पनि

मर्छन्” उनले भने। पहिचान विना विषादीको प्रयोग गर्नुहुदैन। मित्रु किराले शत्रु किरालाई खाएर समाप्त पार्ने, निःसन्तान बनाउने गर्दोरहेछ भन्ने कुरा तालिमबाट सिक्न पाएको रामपुरका कृषक सूर्यप्रसाद रेग्मीले बताए।

जिल्ला कृषि विकास कार्यालयका बाली संरक्षण अधिकृत थमन कार्कीका अनुसार हालसम्म ५७ वटा पाठशाला, २३ गाविस र दुईवटा नगरपालिकामा सञ्चालन भइसकेका छन्। जसमध्ये ७० प्रतिशत तरकारीखेतीमध्ये गोलभेंडा, काउली, बन्दागोभीमा र ३० प्रतिशत धान बालीमा सञ्चालन भएका थिए। कृषक पाठशाला तथा तालिममा पुरुषभन्दा महिलाको सहभागिता बढी रहेको छ। १६ देखि १९ हप्तासम्म बालीअनुसार सञ्चालन हुने तालिम तथा पाठशालामा एक हजार ४६५ मध्ये ९५२ जना महिला र ५१३ जना पुरुष कृषकको सहभागिता रहेको कार्यालयले जनाएको छ।

कृषकले जथाभावी विषादीको प्रयोग गर्ने प्रवृत्तिलाई अन्त्य गर्ने, स्वस्थ खाद्यान्न तथा तरकारी बालीको उत्पादन गर्ने कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य रहेको र यो कार्यक्रम निकै प्रभावकारी भएको वरिष्ठ कृषि विकास अधिकृत राजेन्द्र कोइरालाले बताउछन्। जिल्लामा एकीकृत बाली तथा जल व्यवस्थापन कार्यक्रमअन्तर्गत एकीकृत माटो खाद्यतत्व पाठशालाअन्तर्गत २७ वटा कृषक पाठशाला समेत सञ्चालन भएका छन्।

कृषक पाठशाला सञ्चालन भएपछि कृषकमा व्यवसायिक खेती सागसागै नियमित रूपमा खेत तथा बारीको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने, किरा लाग्नासाथ विषादीको प्रयोग नगर्ने, विषादी प्रयोग गर्दा पहिलो पटक घरेलु विषादीको प्रयोग गर्ने, दोस्रो पटक प्रयोग गर्नुपरे किरा नियन्त्रणका लागि जाल तथा पासोको प्रयोग गर्ने प्रविधि सिकेका कारण कृषकले विषादीको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरेको सरोकारवालाहरुको भनाई रहेको छ। - सुशीला रेग्मी

जुम्लाको अर्गानिक स्याउ काठमाडौं भित्रियो

काठमाडौं। यस वर्ष भदौ महिनाको दोस्रो साताभित्र १२ मेट्रिक टन जुम्ला प्राङ्गारिक स्याउ काठमाडौंमा भित्रिएको छ। जुम्लाका स्याउ व्यापारीहरुले अहिले काठमाडौंका कलङ्की, बल्खु बागबजार, बालाजु र सिंहदरवार अगाडिका गेटलगायतका स्थानमा प्रतिकिलो रु १०० देखि रु १२० मा विक्री वितरण गरिरहेका छन्। अर्गानिक स्याउका नामले परिचित

नायब सुब्बाको किबीखेती

इलाम। नेपालमा पनि किबी फलले बजार लिन थालेपछि इलामा किसानहरु पनि किबी खेतीतिर आकर्षित बन्दै गर्इरहेका छन्। त्यही आकर्षणका लागि इलाममा व्यवसायिकरूपमा किबी फलको खेती थालेका इलाम सुलुबुङ(४ तालगाडाका तारामणि खतिवडाले शुरु देखि नै राम्रो आम्दानी गर्न सफल भएका छन्। विगत नौ वर्षदेखि किबीखेती विस्तार तथा व्यवसाय सुरु गरेका खतिवडाले वार्षिक रु छ लाख भन्दा बढीको आम्दानी गर्दै आएका छन्। सर्वोच्च अदालत काठमाडौंमा नायब सुब्बाको जागिर छोडेर किबीखेती गर्न थालेका उनले विसं २०६४ देखि इलाम सुलुबुङमा किबीखेतीको विस्तार गरेका हुन्।

उनले अहिले ५० रोपनी जग्गामा रातो र हरीयो जातका किबी रोपेका छन्। खतिवडाले उत्पादन गरेको किबी इलाम, भापा, मोरङदेखि काठमाडौं हुदै भारतको सिलीगुठी, सिक्किम, कोलकातालगायतका ठाउँसम्म विक्रीका लागि लैजाने गरेको खतिवडाले बताए।

रोयल, रेड, गोल्डेन डेलिसियस जातका स्याउ काठमाडौंमा विक्री गर्दा केही हदसम्म खर्च उठे पनि भनेजस्तो कमाइ हुन नसकेको हाँकु-२ जुम्लाका स्याउ व्यापारी पदम खत्रीले बताए। व्यापारी खत्रीले जुम्लाबाट चार दिनभित्र काठमाडौं ल्याउन सकिने स्याउ बन्दका कारण ११ दिनसम्म नेपालगन्जमा रोकिदा सोचेको जस्तो उपलब्धि नभएको जनाए। जिल्ला कृषि विकास कार्यालयका कृषि प्रसार अधिकृत धनबहादुर कठायतका अनुसार १२० जना जुम्लाका व्यापारीले ‘ए’ र ‘बी’ ग्रेडका ६५१ मेट्रिक टन स्याउ

निर्यात गरेका छन्। निर्यात गरिएका प्राङ्गारिक स्याउ व्यापारीले काठमाडौं, पोखरा, नारायणगढ, बुटवल, दाङ, नेपालगन्ज, धनगढी, सुर्खेत र दैलेख पुऱ्याएको उनले जानकारी दिए।

जुम्ला कुडारी-१ का स्थानीय स्याउ व्यापारी विमल भट्टराईले नेपालगन्जमा आफूले प्रतिकिलो रु ६५ मा बेचेको स्याउ बुटवलमा रु ८० र काठमाडौंमा रु १२० मा विक्री गरेको बताए। राम्रै फाइदा हुने आशा राखेका भट्टराईले गत वर्षभन्दा यस वर्ष जुम्लाको अर्गानिक स्याउ किन्नेहरु आकर्षित भएको उनले जानकारी दिए।

विज्ञापन दर सम्बन्धि सूचना		
रंगीन पृष्ठ	साइज	दर
	एयर प्यानल	रु. ५०००/-
प्रथम पृष्ठ	प्रति कोलम से.मी	रु. ९००/-
अन्तिम पृष्ठ	प्रति कोलम से.मी	रु. ७५०/-
पृष्ठ	साइज	दर
	प्रति कोलम से.मी	रु. ७००/-
अन्तिम पृष्ठ	प्रति कोलम से.मी	रु. ५५०/-
भित्री पृष्ठ	प्रति कोलम से.मी	रु. ४५०/-
सामाजिक संस्था एवं नियमित विज्ञापनदाताहरुका लागि विशेष छुटको व्यवस्था गरिएको छ।		

HAB हब ब्रोडकास्टिङ् प्रा.लि
यति प्लाजा, बागबजार, काठमाडौं,
मार्केटिङ्: ९८०८५१७९४४ इमेल: sajnepal@gmail.com

कृषि पत्रकार समाजको स्थापना दिवस, कृषि सम्मान २०७२ एवं कृषि साप्ताहिकको वार्षिकोत्सव अवसरका भलक

कार्यक्रम उद्घाटन गर्दै राष्ट्रिय योजना आयोगका सदस्य डा. भारतेन्दु मिश्र लगायतका अतिथिहरु ।

कृषि साप्ताहिकको वार्षिक संगाले विमोचनमा डा.भारतेन्दु मिश्र मिश्र, उद्योग सचिव जयमुकुन्द खनाल

कृषि सम्मान २०७२ ग्रहण गर्दै पशु चिकित्सक विमल कुमार निर्मल ।

कृषि सम्मान २०७२ ग्रहण गर्दै कान्तिपुरकर्मी कृषि पत्रकार सुरज कुँवर ।

कृषि सम्मान २०७२ ग्रहण गर्दै कफीका भिष्म पितामह ढकेश्वर घिमिरे ।

कृषि सम्मान २०७२ ग्रहण गर्दै किसान दिपक पाण्डे

**न इन्धन चाहिने !
न विजुली चाहिने !**

सिंचाईका लागि पानी प्रशस्त पाईने !
विजुली र इन्धन विना १५० मिटर उचाईसम्म पानी तान्न "पापा पम्प"
सम्पूर्ण किसानहरुका लागि सहज, सरल र सस्तो मूल्यमा सिंचाई सुविधा

Papa Pump
Water Powered Technology

NAF Seeds Pvt.Ltd
Natole, lalitpur
Phone : 5538748 Fax :5534428
Website: www.nafseed.com